

Андрій ПАЛАШ

аспірант кафедри обліку та економіко-правового
забезпечення агропромислового бізнесу
Тернопільський національний економічний університет

Олег ЦИМБАЛІСТІЙ

аспірант кафедри обліку та економіко-правового
забезпечення агропромислового бізнесу
Тернопільський національний економічний університет

Сергій ШЕВЧУК

аспірант кафедри обліку та економіко-правового
забезпечення агропромислового бізнесу
Тернопільський національний економічний університет

СТРАТЕГІЧНА ОРІЄНТАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Бухгалтерський облік як основний інформаційний канал системи управління бізнесом, допомогою відповідного спектру методологічних інструментів ідентифікує та обробляє дані про факти господарського життя і передає інформацію про них користувачам за допомогою різних видів і форматів бухгалтерської звітності.

Однак, зі зміною параметрів функціонування підприємств, трансформацією структури, альтернатив пріоритетності ресурсів, які перебувають у зоні впливу менеджменту, переглядом моделей і методів прийняття управлінських рішень тощо повинна адаптуватись і облікова система, щоб відповідати варіативності та динамізму інформаційних запитів внутрішніх і зовнішніх користувачів облікової інформації.

Камінська Т. Г. зауважує, з переходом до ринкової економіки проходять якісні зміни в системі економічних відносин, а саме: змінюються форми власності, економічні відносини, розвиваються інноваційні процеси, відбувається переорієнтація підприємств з оперативних цілей на стратегічні. У зв'язку з цим ставляться задачі, які вимагають формування облікового забезпечення управління фінансовою діяльністю, адекватного новим умовам [1, с. 15].

Криштопа І. І. одним із недоліків бухгалтерського обліку вважає надмірну концентрацію на факторах внутрішнього середовища підприємства та відсутність або несистематичність проведення аналізу факторів зовнішнього середовища підприємства [2, с. 226].

Власне ці та інші ці недоліки традиційної системи бухгалтерського повинен подолати стратегічний облік, як елемент стратегічної управлінської системи підприємства.

Бруханський Р. Ф. доводить, що стратегічний облік, як засіб інформаційного супроводу системи управління, повинен забезпечити адаптацію менеджерів до змін, що відбуваються в зовнішньому середовищі підприємства, мотивувати ідентифікацію критичних ситуацій, базових можливостей і загроз, та в цілому виступити інструментом підтримання економічної безпеки та стійкого розвитку підприємства в динамічних ринкових умовах [3, с. 214].

Легенчук С. Ф. пропонує розвивати бухгалтерський облік з метою забезпечення його відповідності потребам стратегічного управління шляхом розширення меж бухгалтерського обліку, розширення його предмета на об'єкти зовнішнього середовища (активи і капітал зовнішнього середовища) [4, с. 580-582].

Серед науковців все частіше виникають пропозиції зміщення часових і просторових обмежень обліку [5, с. 26]. Більше того, окремі з них обґрунтовують доцільність диференціації стратегічного обліку як новітнього функціонального напрямку з розмежуванням стратегічного фінансового обліку і стратегічного управлінського обліку.

Як відмічають з цього приводу Казора О. Л. та Іванєєва О. В., для визначення та реалізації стратегії поведінки організації керівництво повинно мати поглиблене уявлення про зовнішнє середовище, тенденції його розвитку і місце, що займає в ній організація. Це дозволить розкрити загрози і можливості, які суб'єкт господарювання повинен враховувати при визначенні своїх цілей і способів їх досягнення. У зв'язку з цим стратегічний облік використовує як методи і прийоми поточного

обліку, так і більшою мірою економіко-математичні моделі, методи прогнозування та дисконтування [6, с. 110].

Таким чином, система стратегічного обліку, на нашу думку, повинна бути побудована на основі використання адекватного спектру методологічних інструментів і технік, що дозволить ідентифікувати і окреслити параметри нових для традиційного обліку об'єктів зовнішнього середовища, обробляти дані про них для прийняття стратегічних управлінських рішень.

Окрема група дослідників (Моссаковський В. [7, с. 210], Хахонова І., Хахонова Н. [8, с. 720]), розглядаючи стратегічний облік як один із видів управлінського обліку, відмічають, що базовою причиною виникнення стратегічного обліку є необхідність забезпечити відповідність системи управлінського обліку новій моделі стратегічного менеджменту.

З позиції представників такого підходу зміна тактичної концепції управління затратами на стратегічно-орієнтовану передбачає необхідність адекватного удосконалення системи обліку, впровадження до його складу нових методів, що представлятимуть інформацію для прийняття стратегічних управлінських рішень.

В даному випадку концепція стратегічного управління затратами виступає орієнтиром для вдосконалення системи стратегічного обліку підприємств, що повинен розглядатись як інструмент інформаційного забезпечення конкурентоспроможності підприємства, і включати до свого складу оцінку наявних зв'язків у системі стратегічного управління, конкурентних переваг та факторів зовнішнього середовища, що впливають на ці переваги.

Під стратегічно-орієнтованою системою обліку доцільно розуміти загальне визначення розроблених науковцями підходів до побудови підсистеми обліку, що забезпечує створення та передачу релевантної інформації для забезпечення виконання наступних процесів: сканування внутрішнього та зовнішнього середовища; формулювання стратегії; впровадження стратегії; оцінювання стратегії; контроль стратегії, коригування стратегії і т.д. При цьому, пропонувані системи (підсистеми) можуть забезпечувати як одночасний інформаційний супровід всіх без виключення описаних вище процесів, так і окремих з них.

Список використаних джерел

1. Камінська Т.Г. Обліково-аналітичне забезпечення фінансового менеджменту в сільськогосподарських підприємствах / Камінська Тетяна Григорівна. Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к.е.н. за спец. 08.06.04 бухгалтерський облік, аналіз та аудит. К., 2006. 20 с.
2. Криштопа І.І. Бухгалтерський облік в системі стратегічного управління підприємством. Економічні науки: збірник наук. праць. Луцький національний технічний університет. Випуск 9 (34). Ч. 2. Луцьк: ЛНТУ. 2012. С. 223-231.
3. Бруханський Р.Ф. Причини необхідності розробки стратегічно орієнтованої системи бухгалтерського обліку. Економічний аналіз. 2014. Т. 16. № 2. С. 210-217.
4. Легенчук С.Ф. Теорія і методологія бухгалтерського обліку в умовах постіндустріальної економіки : моногр. Житомир : ЖДТУ, 2010. 652 с.
5. Бруханський Р.Ф. Методика ведення стратегічного фінансового обліку на підприємствах: інжиніринговий аспект. Бухгалтерський облік і аудит. 2014. № 8. С. 18-28.
6. Казора О.Л., Иванеева Е.В. Стратегические аспекты управленческого учета в принятии перспективных управленческих решений. Вестник ОрелГИЭТ. 2010. № 2 (12). С. 106-111.
7. Моссаковський В.Б. Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні: Монографія. К.: Інтерпрес ЛТД, 2009. 326 с.
8. Хахонова І.І., Хахонова Н.Н. Система стратегического учета: формирование и развитие. Фундаментальные исследования. Экономические науки. 2013. № 6. С. 720-724.